

Zaaknummer: 1656729

Raadsvergadering d.d. 6 mei 2025 agendapunt

Aan:

De Gemeenteraad

Vries, 6 mei 2025

Portefeuillehouder(s):	M.J.F.J. Thijsen
Behandelend ambtenaar: Doorkiesnummer: E-mail adres:	D. Snip 226 verkiezingen@tynaarlo.nl
Bijlage(n):	1 Uitnodiging voor deelname aan een experiment met een nieuw stembiljet met informatiefolder 2 Presentatie vervolg experiment

Onderwerp

Deelname aan een experiment met een nieuw stembiljet tijdens de volgende verkiezing.

Gevraagd besluit

De raad besluit tot deelname aan een experiment van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) met een nieuw stembiljet tijdens de Gemeenteraadsverkiezing in 2026 en tijdens een eventuele eerdere tussentijdse verkiezing.

Wat willen wij hiermee bereiken?

Het ministerie van BZK werkt aan de ontwikkeling van een nieuw model stembiljet. Dit is nodig, omdat het huidige stembiljet te groot is en daardoor zowel voor de stembureauleden als voor veel kiezers lastig te lezen en hanteren. Ook gemeenten en de Kiesraad vragen al geruime tijd om de ontwikkeling van een nieuw stembiljet dat makkelijker en sneller te tellen is en dat eenvoudiger is in gebruik in combinatie met hulpmiddelen. Het ministerie van BZK werkt daarom aan de ontwikkeling van een nieuw en kleiner model stembiljet. In 2024 heeft de gemeente Tynaarlo tijdens de verkiezingen voor het Europees Parlement deelgenomen aan het experiment met een nieuw stembiljet. Na een eerste positieve evaluatie is door het ministerie van BZK besloten om door te experimenteren met het nieuwe stembiljet, en in de vorm van een tweede experiment verder te onderzoeken hoe het nieuwe stembiljet door de kiezer wordt ontvangen.

Er wordt geëxperimenteerd met een nieuw stembiljet dat:

- *beter te hanteren is voor kiezers.*
Het nieuwe stembiljet werd tijdens de Europees Parlementsverkiezing makkelijker en handiger beoordeeld dan het huidige stembiljet. Dit is uitzonderlijk voor een nieuw 'formulier'. Nieuwe formulieren worden meestal slechter beoordeeld dan waar men aan gewend is.
- *beter te gebruiken is in combinatie met de stemmal voor blinde en slechtziende kiezers.*
Mindervalide kiezers zijn enthousiast over de nieuwe stemmal en beoordelen deze als 'handig' of 'heel handig'.
- *makkelijker te tellen is door stembureauleden.*
Volgens de tellers is het nieuwe stembiljet makkelijker uit te vouwen, er is minder ruimte nodig en de ingevulde stem is in één oogopslag te zien. Daardoor worden er minder fouten gemaakt bij het tellen.
- *geschikt is om in de toekomst mogelijk elektronisch te tellen*

Tijdens het experiment wordt in de gemeente Tynaarlo door alle kiezers gestemd met het nieuwe stembiljet. De kiezer stemt door middel van het inkleuren van een stemvakje voor de partij (bovenste helft van het stembiljet) en een tweede stemvakje voor een kandidaat van die partij (onderste helft stembiljet).

Waarom komen we nu met dit voorstel?

Het doel van dit experiment is om zichtbaar te maken hoe een nieuw model stembiljet in de praktijk werkt. Voor kiezers, stembureauleden, gemeenten en leveranciers van verkiezingsmaterialen. Tijdens het experiment vindt er net als bij de vorige verkiezing onderzoek plaats onder kiezers, stembureauleden en het verkiezingsteam. De onderzoeksresultaten worden vergeleken met die van het onderzoek dat is uitgevoerd tijdens de Europees Parlementsverkiezing in 2024. De minister van BZK heeft de gemeente Tynaarlo uitgenodigd om weer deel te nemen aan het experiment en op die manier een bijdrage te leveren aan de mogelijke invoering van een nieuw model stembiljet. Het experiment zal plaatsvinden tijdens de Gemeenteraadsverkiezing in 2026 en tijdens een eventuele eerdere tussentijdse verkiezing.

Wat ging eraan vooraf

Sinds 2012 zijn verschillende modellen van een nieuw stembiljet getest. Hier zijn ook verschillende doelgroepen bij betrokken. Deze testen hebben geleid tot het model stembiljet waarmee nu zal worden geëxperimenteerd. In 2022 is de Tijdelijke experimentenwet nieuwe stembiljetten aangenomen. Deze wet biedt de mogelijkheid om te experimenteren met een ander model stembiljet in het stemlokaal. De uitwerking van de Experimentwet is neergelegd in het Tijdelijk experimentenbesluit nieuwe stembiljetten. De vormgeving van de middelen is vastgelegd in de Tijdelijke experimentenregeling nieuwe stembiljetten.

Hoe informeren we de inwoners?

Het (vooraf) informeren van verschillende groepen kiesgerechtigden is een belangrijk onderdeel van het experiment. Bij het experiment gaan kiezers stemmen met een nieuw stembiljet. Veel mensen zullen daaraan moeten wennen. Omdat een landelijke campagne over 'stemmen met een nieuw stembiljet' niet mogelijk is, zal per gemeente gerichte voorlichting moeten plaatsvinden. Per gemeente wordt hiervoor een communicatieplan ontwikkeld door de gemeente in nauwe samenwerking met BZK. Een belangrijk aandachtspunt is: het bereiken van bepaalde groepen kiesgerechtigden. Denk aan blinde en slechtziende kiezers vooraf laten oefenen, kiezers die minder goed de Nederlandse taal beheersen oefensessies aanbieden met papieren oefenmateriaal in bijvoorbeeld de bibliotheek en ouderen via buurthuizen of verzorgingshuizen informeren. Uit de evaluatie van het experiment tijdens de Europees Parlementsverkiezing in 2024 is gebleken dat 90% van de kiezers op de hoogte waren van het experiment. De tweede keer zal dit percentage naar verwachting nog hoger zijn.

Wanneer gaan we het uitvoeren?

Het experiment zal plaatsvinden tijdens de Gemeenteraadsverkiezing in 2026 en tijdens een eventuele eerdere tussentijdse verkiezing. Na besluit tot deelname aan het experiment door de gemeenteraad zal de minister van BZK de gemeente Tynaarlo aanwijzen als experimenteergemeente. Na aanwijzing door de minister kan worden gestart met het actief informeren van de verschillende groepen kiesgerechtigden.

Hoe zijn de financiën opgebouwd?

De meerkosten van het experiment ten opzichte van een reguliere verkiezing worden volledig vergoed door het ministerie van BZK.

Burgemeester en wethouders van Tynaarlo,

drs. M.J.F.J. Thijsen,

burgemeester

P. Koekoek,

gemeentesecretaris

Raadsbesluit nr.

Betreft: Deelname aan een experiment met een nieuw stembiljet tijdens de volgende verkiezing

Raadsvoorstel Deelname aan een experiment met een nieuw stembiljet tijdens de volgende verkiezing

De raad van de gemeente Tynaarlo;

Overweging; besluit tot deelname aan een experiment van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) met een nieuw stembiljet tijdens de Gemeenteraadsverkiezing in 2026 en tijdens een eventuele eerdere tussentijdse verkiezing.

Gelet op de tijdelijke experimentenwet nieuwe stembiljetten.

B E S L U I T:

De raad besluit tot deelname aan een experiment van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) met een nieuw stembiljet tijdens de Gemeenteraadsverkiezing in 2026 en tijdens een eventuele eerdere tussentijdse verkiezing.

Vries, 6 mei 2025

De raad voornoemd,

drs. M.J.F.J. Thijsen, voorzitter

R.J. Puite, griffier